

23. ПРАВИЛА ПЕРЕНОСУ СЛІВ. СКОРОЧЕНІ СЛОВА Й АБРЕВІАТУРИ.

В УМ розрізняють загальні і технічні правила переносу слів з рядка в рядок.

Загальні п.

1. За складами: *во-ди-ти, га-йок, край-ній, каз-ка, чор-но, слав-ний.*

Якщо склад з 1-єї букви, то вона в рядку **не** залишається і **не** переноситься: *озе-ро, на-дія, ра-діо, олі-вець, ака-де-мія, Ма-рія* (не можна: *о-зе-ро, на-ді-я, ра-ді-о, о-лі-вець, а-ка-де-мі-я, Ма-рі-я*). **!!! моя, шия, око, або.**

2. Не розриваються букви **ДЖ** і **ДЗ**, якщо вони позначають один звук: *хо-джу, їж-джу, за-дзво-ни-ти, гу-дзик, ра-джу*

(Але! *під-жи-ви-ти, від-зна-чи-ти, над-зем-ний, над-зви-чай-ний* належать до різних частин слова і означають два різні звуки).

3. Якщо дві однакові букви з'явилися внаслідок збігу, то одна з них залишається в одному рядку, а інша переноситься: *від-да-ти, осін-ній, пись-мен-ник.*

У словах, де подовжений звук виник у результаті асиміляції, букви, якими він позначається, можна розривати або переносити разом: *знан-ня / зна-ння, сіл-лю / сі-ллю.*

4. Слід зберігати значущі частини слова, не відривати одну букву від кореня, префікса: *за-йменник, при-йменник, за-ступитися, по-клонитися, пре-красний, роз-кидати.*

5. При переносі складних слів не можна залишати в кінці рядка початкову частину другої основи, якщо вона не становить складу: *пед-рада, багато-ступінчастий, восьми-гранний, далеко-східний*

(а не: *пе-драда, багатос-тупінчастий, восьмиг-ранний, далекос-хідний*)

6. Апостроф і м'який знак при переносі не відокремлюються від попередньої літери: *п'ять-ма, пред'-явити, Лук'-ян, кіль-це, низь-ко.*

(а не: *п'ят-ьма, пред- 'явити, Лук- 'ян, кіл-ьце, низ-ько*)

7. Не можна розривати ініціальні та комбіновані абревіатури:

НАН України (Національна академія наук У.), НТШ (Наукове товариство імені Шевченка), АЕС (атомна електростанція), ЛАЗ-105 (Львівський автозавод), МАУ (Міжнародна асоціація українців), ООН (Організація об'єднаних націй)

8. Не розриваються сполучення літер **ЙО** та **ЬО**: *ра-йон, буль-йон, ран-ньо-го, давньо-го*

9. У решті випадків, які не підходять під викладені вище правила, можна довільно переносити слова за складами: *Дні-про / Дніп-ро, сес-тра / сест-ра.*

Це правило поширюється і на суфікси: *суспільс-тво/ суспільст-во, галиць-кий/ гали-цький.*

Технічні п.

1. Не можна переносити в наступний рядок прізвища, а ініціали чи інші скорочення залишати в попередньому: *І. П. Котляревський, проф. Задорожний.*

Якщо ім'я та по батькові подається повністю, то переносити можна довільно: *Галина / Петрівна /Гордієнко.*

2. Не можна відривати скорочення від цифр, яких вони стосуються: *150 га [га] (гектарів), 56 ц (центнерів), 1947 р. (рік), 18 км (кілометрів), XX ст. (століття)*

3. Не можна розривати умовні графічні скорочення типу *вид-во* (видавництво), *ф-т* (факультет), *т-во* (товариство), *і т. д.* (і так далі), *і т. ін.* (і таке інше), *та ін.* (та інші).

4. Не можна переносити приєднані дефісом до цифр закінчення: *1-ий* (перший), *2-га* (друга), *4-му* (четвертому).

ДЗ

1) Позначте можливі переноси з рядка в рядок, поясніть ваше рішення:

орел, цього, перехід, око, знайомий, міддю, саджу, зайшов, розігнати, авіація, волосся, майже, зів'янути, мовознавство, інститут, кінний, застрахувати, суддя, садівник, багатоступінчастий, визнати, Л.П.Косач, Орися, відкинути, Олександра, каяття, вістря, сильний, скорочення, тов. Денисюк, ін-т, 20 км, 9-ий, 350 г, 53 га.

2) Скажіть, чому трапляються порушення правил переносу в газетах?